

IRITH HASS

ur. 1931; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Lublin, II wojna światowa, okupacja niemiecka, matka, antysemityzm, stosunki polsko-żydowskie, prześladowanie Żydów, polska opiekunka, pani Knoblauch

Ostatnie spotkanie z matką i pobyt u polskiej opiekunki

[Do mieszkania opiekunki] przyszła mamusia. Trudno było ją poznać, miała tlenione włosy. Moja mamusia miała kolor włosów taki jak ja, nigdy nie tleniła włosów. Teraz sobie utleniła włosy i była taka elegancka, miała kapelusz, ale ręce jej tak drżały, że nie mogła sobie zawiązać kapelusza, nerwowo się zachowywała. Nie miałam do tego cierpliwości i chciałam, żeby już sobie poszła. Zanim poszła pocałowała mnie i spytała, czy pamiętam te dwie nowe sukienki, które sobie uszyła ostatnio przed wojną, jedna różowa i jedna niebieska, które mi się bardzo podobały. Powiedziała, że ona chce, żeby z tych sukienek [uszyć] dwie sukienki, które na pewno będą na mnie bardzo ładnie [leżały]. Pocałowała mnie i poszła. Byłam bardzo zadowolona, że poszła, bo czułam, że jest tak zdenerwowana, że nie miałam na to siły. Następnego dnia ta pani, u której byłam, posłała mnie, niestety nie pamiętam na jaką ulicę, gdzie mieszkała jakaś kobieta, której nazwisko było Knoblauch. Moi rodzice zostawili wszystko, u tej pani, która przyrzekła, że ona tego będzie pilnować, i kiedy oni będą czegoś potrzebować [to] ona im [to] odda. [Poszłam] wieczorem, miałam [iść] naturalnie, żeby nie zwracać [niczyjej] uwagi, zrobiłam tak, jak ona mi powiedziała i przyszłam. Było mi bardzo nieprzyjemnie, wstydziłam się prosić o rzeczy, ale zapukałam, wyszła pani Knoblauch, miała chusteczkę na głowie, szczupła, niska, powiedziałam jej jak się nazywam i już więcej nie mogłam mówić, bo powiedziała mi: „Parszywa Żydowico, wynoś się stąd w tej chwili. Jak nie, to cię oddam do gestapo.”. To był koniec tych sukienek mamusi, różowej i niebieskiej, które chciałam odziedziczyć. Wróciłam do tej pani i opowiedziałam jej wszystko, co [się stało]. Dwa dni później jechałyśmy kolejką do Warszawy.

Data i miejsce nagrania	2008-07-03, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Piotr Krotofil
Redakcja	Weronika Prokopczuk
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"